

Fotó: Zentai Városi Könyvtár

Ahol a könyvek is közösséggé válnak

A Zentai Városi Könyvtár mint a közösségi emlékezet és a kulturális örökség alkotóműhelye

Jövőre lesz fél évszázada annak, hogy a Zentai Városi Könyvtár – több mint száz-ezer kötetes állományával, gazdag kulturális örökségével, és az intézmény előtt álló újabb kihívásokra készen állva – a zentai Thurzó Lajos Művelődési-Oktatási keretében működik. Központi épületén kívül két falusi fiókkönyvtárat működtet: Felsőhegyen és Tornyoson. Bár állományának nagysága alapján nem tartozik a Vajdaság legnagyobb közművelődési könyvtárai közé, szolgáltatásainak köre és kulturális tevékenysége alapján mégis jelentős szerepet tölt be a Tisza mente és az egész térség közművelődési életében.

Hagyományos könyvtári feladatain kívül rendszeresen szervez kiállításokat, irodalmi esteket, gyermekprogramokat, valamint immár emberöltőnyi múltra visszatekintő kulturális rendezvényeket és vetélkedőket, amelyek közül a Kálmány Lajos Népmesemondó Verseny és az Énekelt Versek Zentai Fesztiválja nemcsak országos hírű események, hanem az egész Kárpát-medence legnépszerűbb ifjúsági találkozási alkalmainak is az egyik kedves helyszíne. De a Hagyományaink Ünnepe és a különböző klubfoglalkozások és közösségi programok szintén hozzájárulnak az intézmény kulturális és közösségépítő szerepének erősítéséhez.

Az intézmény rendezvényei jól szemléltetik, hogy a korszerű közművelődési könyvtár feladatai messze túlmutatnak a dokumentumok gyűjtésén, feldolgozásán és kölcsönzésén. Az intézmény kulturális programjai a helyi közösség művelődési igényeinek kielégítését szolgálják, miközben hozzájárulnak az olvasáskultúra fejlesztéséhez, a nemzeti identitás erősítéséhez, valamint a közösségi kapcsolatok ápolásához.

A Magyar Nemzeti Tanács által kiemelt jelentőségű rendezvényeinek megszervezése – különösen a két legnagyobb – jelentős szakmai és kulturális feladatot jelent az intézmény számára, de számos olyan emléket és személyes történetet is felidéz, amelyek jól érzékeltetik közösségformáló erejüket. Az idén például, a harmincadik énekeltvers-fesztiválon velünk voltak a kárpátaljai Credo versénekklő együttes tagjai is, akik hosszú évek óta hűségesen és alázattal viszik tovább az énekelt versek üzenetét, még a legnehezebb időkben is. Délvidéki vendég szereplésüknek különös hangsúlyt és mélységet adott zentai és szabadkai fellépésük. Kedves barátaink ők, akik a háborús időkben is hittel és emelt fővel, valamint a legnagyobb szeretettel és odaadással léptek fel rendezvényünkön.

Egy másik szívbe markoló történetünk is Kárpátaljához kötődik: a Kovács családhoz, amelynek tagjai éveken át az Énekelt Versek Zentai Fesztiváljának résztvevői voltak: kezdetben versenyzőként, később pedig meghívott vendégként kapcsolódtak be a rendezvény programjába. A fesztiválhoz való kötődésük az évek során szoros baráti kapcsolatot alakított ki velünk, könyvtárosokkal és a rendezvény közönségével. A háború kitörése azonban megakadályozta őket abban, hogy személyesen eljussanak Zentára, ezért a család egy videófelvétel formájában küldte el műsorát a fesztivál közönségének. A két szülő és három gyermekük közös énekése, különösen pedig a „Hol hit, ott szeretet” kezdetű házi áldás előadása a fesztiválnak nem csupán az egyik emlékezetes pillanatává vált, hanem a határokon átvélő összetartozás és a Kárpát-medencei magyarság közösségi erejének szimbólumává is.

Bár állományának nagysága alapján nem tartozik a Vajdaság legnagyobb közművelődési könyvtárai közé, szolgáltatásainak köre és kulturális tevékenysége alapján mégis jelentős szerepet tölt be a Tisza mente és az egész térség közművelődési életében

A Kálmány Lajos Népmesemondó Verseny szép történetét a verseny egyik csodálatos mesefája, a bácskertes Toldi István szövögeti már hosszú évek óta – hol mesemondóként, hol zsűritagként, hol pedig felkészítő mesterként –, akinek az életében meghatározó, sorsfordító szerepet játszott ez a nemes vetélkedés. Szélesebb körben is megismerték különleges előadói tehetségét, egyedi, előszavas mesemondását, egy tréfás mesélőhöz illő bemutatkozását: „Toldi vagyok az Arany János utcából”. Az évek során Toldi István mesemondó művészete számos rangos elismerésben részesült: „Palóccsörzág örökös mesemondó”.

dója” címmel tüntették ki, Borbély Mihály-díjas, a népművészet mestere, a Magyar Kultúra Lovagja, valamint Szeder Fábián-életműdíjas mesemondó lett. Pályája jól példázza, hogy egy könyvtár által szervezett közművelődési rendezvény nemcsak bemutatkozási lehetőséget kínálhat a résztvevők számára, hanem hozzájárulhat tehetségük felfedezéséhez és kiteljesedéséhez is.

A könyvtár által rendszeresen szervezett szavalóversenyek, gyermekfoglalkozások és könyvbemutatók szintén fontos szerepet töltenek be az intézmény életében. Ezek a programok elősegítik az olvasás megszerettetését, fejlesztik a résztvevők kommunikációs és szövegértési készségeit, valamint lehetőséget biztosítanak az egész életen át tartó tanulás szemléletének erősítéséhez. A gyermekek számára szervezett irodalmi és olvasásnépszerűsítő foglalkozások különösen fontosak, hiszen a könyvtárhasználati szokások és az olvasási motiváció kialakulása már kisgyermekkorban elkezdődik.

Összességében megállapítható, hogy a Zentai Városi Könyvtár rendezvényei szervesen illeszkednek a modern közművelődési könyvtár funkcióihoz. Az intézmény olyan kulturális és közösségi térként működik, amely egyszerre biztosítja az információhoz való hozzáférést, támogatja az oktatást és a tanulást, valamint aktív szerepet vállal a helyi közösség kulturális életének szervezésében. A rendezvények sokszínűsége jól tükrözi azt a törekvésünket is, hogy a könyvtár minden korosztály számára nyitott, befogadó és értékteremtő intézményként működjön.

Eddig elsősorban a Zentai Városi Könyvtár kulturális és közművelődési tevékeny-

ségére helyeztem a hangsúlyt, hiszen ezek a programok jól szemléltetik az intézmény közösségformáló és értékőrző szerepét. Emellett a könyvtár prioritásai között szerepel az állomány folyamatos megújítása, a gyermekek és fiatalok olvasáskultúrájának erősítése, a kulturális programok fenntartása és bővítése, valamint a helyismereti értékek feltárása és hozzáférhetővé tétele. Napjainkban például egyre erőteljesebb társadalmi érdeklődés mutatkozik a helyi történelem, a meghatározó személyiségek, a közösségi események és a kulturális örökség részét képező értékek iránt. E folyamatra reagálva kiemelt jelentőségű feladat a helyismereti gyűjtemény teljes körű feltárása, digitalizálása, valamint a szélesebb nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele.

A digitalizálási program megvalósításában fontos szakmai partnerünk és segítőnk a zentai székhelyű Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, amely jelentős tapasztalattal, megfelelő szakmai háttérrel és műszaki felszereltséggel rendelkezik a kulturális tartalmak megőrzése és elektronikus feldolgozása terén. Együttműködésükre támaszkodva lehetőség nyílik a helyi értékek korszerű, fenntartható módon történő bemutatására és megőrzésére.

A digitalizált dokumentumállomány hosszú távon értékes kutatási és oktatási forrást biztosít a szakemberek, kutatók, diákok és a helyi közösség tagjai számára. Emellett jelentősen hozzájárul Zenta és térsége kulturális örökségének megőrzéséhez, a helyi értékek szélesebb körű megismertetéséhez, valamint a közösségi identitás és a kulturális kötődés erősítéséhez.

A Zentai Városi Könyvtár jövőbeni működésének alapja épp ezért egy olyan komplex fejlesztési szemlélet, amely egyszerre épít a hagyományos könyvtári feladatokra, a közművelődési szerepvállalásra és a digitális kor lehetőségeire. Az intézmény célja továbbra is az, hogy a közösség nyitott, elérhető és értékteremtő kulturális tere maradjon, amely a könyvek, a tudás és a közösségi élmények révén szolgálja Zenta és a vajdasági magyarság kulturális fejlődését.

